

Sygn. akt III USKP 99/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik (przewodniczący)

SSN Halina Kiriło

SSN Romualda Spyt (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania M. K.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Lublinie
o prawo do emerytury pomostowej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 14 grudnia 2022 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie
z dnia 30 października 2019 r., sygn. akt III AUa 360/19,

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Lublinie w decyzjach z dnia 13 marca 2018 r. i z dnia 30 sierpnia 2018 r. odmówił przyznania M.K. prawa do emerytury pomostowej, ponieważ po dniu 31 grudnia 2008r. nie udowodnił wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 1340 ze zm.).

Wyrokiem z dnia 26 marca 2019 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił powyższe decyzje i przyznał M.K. prawo do emerytury pomostowej od 1 lutego 2018 r. oraz orzekł o kosztach procesu.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, wyrokiem 30 października 2019 r., oddalił apelację organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego i rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego.

W sprawie ustalono, że M.K., urodzony [...] 1958 r., w dniu 9 lutego 2018 r. złożył wniosek o emeryturę pomostową. Wnioskodawca wykazał 36 lat, 1 miesiąc i 7 dni stażu ubezpieczeniowego, w tym 17 lat, 5 miesięcy i 15 dni pracy w szczególnych warunkach wykonywanej przed dniem 1 stycznia 1999 r.

W 2014 r. wnioskodawca otrzymał uprawnienia do przewożenia towarów niebezpiecznych. W okresie od 1 czerwca do 4 grudnia 2016 r. M.K. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony u J.K. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą „E.” z siedzibą w B. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego marki V. o ciężarze do 40 ton i wykonywał tę pracę w pełnym wymiarze czasu pracy. Przewoził artykuły spożywcze i przemysłowe, chemiczne, ładunki niebezpieczne do Niemiec, Francji, Rosji. Nie otrzymywał dodatku za pracę w warunkach szczególnych.

W okresach od 1 do 7 czerwca 2016 r., od 14 do 21 września 2016 r. oraz od 22 do 29 listopada 2016 r. wnioskodawca zajmował się przewozem towarów niebezpiecznych z W. na teren Rosji. Transport towarów niebezpiecznych w tym okresie nie był łączony z transportem innych ładunków. Obowiązki wynikające z zatrudnienia M.K. wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy, często powyżej 8 godzin dziennie. W ramach pustych przebiegów w drodze powrotnej nie zabierał żadnych ładunków. Pracodawca wystawił odwołującemu się 7 grudnia 2016 r. świadectwo pracy z adnotacją w punkcie 8., że M.K. wykonywał pracę w szczególnych warunkach na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony przewożącym towary niebezpieczne ADR w okresach od 1 do 7 czerwca 2016 r., od 14 do 21 września 2016 r. oraz od 22 do 29 listopada 2016 r. Wystawił także zaświadczenie, że we wskazanych okresach wnioskodawca, jako kierowca, przewoził towary niebezpieczne wymagające oznakowania pojazdu tablicą ostrzegawczą barwy

pomarańczowej, zgodnie z przepisami umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie 30 września 1957 r., zgodnie z art. 4 oraz załącznikiem numer 2 poz. 10 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd Apelacyjny uznał, że art. 3 ust. 5 ustawy o emeryturach pomostowych nie przewiduje - jako warunku koniecznego - wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze stale. Zgodnie z literalnym brzmieniem tego przepisu, za pracowników wykonujących prace o szczególnym charakterze uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 3. Wymaganie to (pełny wymiar czasu pracy) jest związane z czasem narażenia pracownika na wpływ czynników ryzyka wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Sąd drugiej instancji stwierdził również, że wykładnia art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych nie wskazuje, aby ustawodawca określił minimalny okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Prawo do emerytury pomostowej przysługuje takiej osobie, która oprócz spełnienia innych warunków, wykazuje okres pracy w warunkach szczególnych. W ocenie Sądu Apelacyjnego, uwzględnienie do pracy w szczególnych warunkach czy o szczególnym charakterze okresu zatrudnienia na stanowiskach wymienionych w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych nie zależy od tego, przez jaki okres po 31 grudnia 2008 r., tj. przez jaką liczbę dni, miesięcy praca była wykonywana, lecz od okoliczności, warunków jej wykonywania. Stawianie dodatkowych wymagań koniecznych do uzyskania prawa do emerytury pomostowej, nieprzewidzianych w ustawie, jest nieuprawnione.

Organ rentowy wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego, w której zarzucił naruszenie prawa materialnego, a to art. 4 pkt 6 w związku z art. 3 ust. 3 i 5 ustawy o emeryturach pomostowych w związku z wykazem prac o szczególnym charakterze zawartym w załączniku nr 2 do ustawy, przez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie wyrażające się w twierdzeniu, że wnioskodawca spełnia określone w art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych warunki do nabycia świadczenia, mimo że z okoliczności sprawy wynika, iż po 31

grudnia 2008 r. nie wykonywał pracy o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych, oraz naruszenie przepisów postępowania w stopniu mogącym mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 382 oraz art. 316 § 1 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez wydanie wyroku z pominięciem zgromadzonego materiału dowodowego, prowadzące do uznania spełnienia przez wnioskodawcę warunków nabycia emerytury pomostowej.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi, a w sytuacji uznania przez Sąd Najwyższy, że podstawa naruszenia prawa materialnego jest oczywiście uzasadniona - o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie odwołania wnioskodawcy oraz rozstrzygnięcie o kosztach procesu i zasądzenie na rzecz zakładu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Wnioskodawca, w odpowiedzi na skargę, wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Rozpoznając skargę kasacyjną, Sąd Najwyższy, postanowieniem z 18 stycznia 2022 r., przekazał do rozstrzygnięcia powiększonemu składowi Sądu Najwyższego następujące zagadnienie prawne: „Czy dla spełnienia przesłanki do nabycia prawa do emerytury pomostowej z art. 4 pkt 6 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1924 ze zm.) konieczne jest wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze po 31 grudnia 2008 r. przez okres przynajmniej miesiąca?”.

Sąd Najwyższy w dniu 18 maja 2022 r., w sprawie III UZP 2/22 (LEX nr 3343023), podjął uchwałę, z której wynika, że nabycie prawa do emerytury pomostowej nie jest uzależnione od wykonywania, po dniu 31 grudnia 2008 r., pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez okres przynajmniej jednego miesiąca (art. 4 pkt 6 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1924 ze zm.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut naruszenia art. 382 oraz art. 316 § 1 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., uzasadniony tym, że Sąd drugiej instancji wydał wyrok z pominięciem zgromadzonego materiału dowodowego, co doprowadziło do uznania, że wnioskodawca spełnił warunki nabycia emerytury pomostowej, jest chybiony, gdyż rzeczywisty problem i rozbieżność poglądów Sądu Apelacyjnego i organu rentowego wynika z odmiennej wykładni art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych, a nie z uwagi na pominięcie jakiegoś wycinka materiału dowodowego. Inaczej rzecz ujmując, Sąd Apelacyjny nie pominął materiału dowodowego (jego części), ale ocenił go inaczej niż organ rentowy.

Jeśli chodzi o zarzuty naruszenia prawa materialnego, to kluczowe znaczenie ma zarzut błędnej wykładni przepisów przez przyjęcie, że do nabycia prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych nie jest konieczne wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze po 31 grudnia 2008 r. przez okres przynajmniej miesiąca.

Zgodnie z art. 398¹⁷ § 2 k.p.c., uchwała powiększonego składu Sądu Najwyższego jest w danej sprawie wiążąca. Oznacza to, że pogląd prawny przyjęty w omówionej wyżej uchwale Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2022 r., III UZP 2/22, musi być w pełni respektowany przez Sąd Najwyższy w obecnym składzie. Oznacza to, że materialnoprawne zarzuty skargi kasacyjnej są bezzasadne.

Wnioskodawca nabył prawo do emerytury pomostowej, bowiem, jak wynika z wiążących Sąd Najwyższy ustaleń faktycznych (art. 398¹³ § 2 k.p.c.):

- 1) po 31 grudnia 2008 r. (tj. w okresie od 1 do 7 czerwca 2016 r., od 14 do 21 września 2016 r. oraz od 22 do 29 listopada 2016 r.) wykonywał pracę w warunkach szczególnych zdefiniowaną w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych,
- 2) legitymuje się łącznym okresem wykonywania pracy w warunkach szczególnych wynoszącym 17 lat, 5 miesięcy i 16 dni,
- 3) spełnia pozostałe warunki prawa do świadczenia.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. oraz art. 108 § 1 i art. 98 § 1 k.p.c. w związku art. 398²¹ k.p.c. w związku z § 10

ust. 4 pkt 2 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2018 r., poz. 1800 ze zm.).

[as]

l.n